

Roll No. ....

Total No. of Pages : 4

Total No. of Questions : 10

उत्तरमध्यमा द्वितीयखण्ड

विषय कोड : 825

साहित्यम्

पञ्चम्—प्रश्नपत्रम्

समय : 3 घण्टे

पूर्णांक : 100

1. उचितं विकल्पं चित्वा लिखत —

5

(क) अर्थ गौरवाय प्रसिद्धः कविः वर्तते :

(i) कालिदासः

(ii) भारविः

(iii) दण्डिः

(iv) माघः

(ख) यगणः वर्तते :

(i) IS I

(ii) ISS

(iii) III

(iv) SS I

(ग) तगणः वर्तते :

(i) 551

(ii) 151

(iii) 511

(iv) 111

(घ) द्वौ गुरु यदि पादे भवतस्तदा ..... नाम वृत्तं भवति।

(i) स्त्री

(ii) अत्युक्ता

(iii) उक्ता

(iv) स्वागता

(ङ) पाण्डवाः सन्ति :

(i) चत्वारः

(ii) त्रयः

(iii) षड्

(iv) पञ्च

2. रिक्तस्थानानि पूरयन्तु :

5

(क) ब्रह्मचारी वेषधारी ..... अस्ति।

(वनेचरः/कुरुचरः)

(ख) छन्दशास्त्रे संयोगस्य पर्यायः ..... भवति।

(ग) जगणस्य देवता ..... वर्तते।

(सूर्यः/वायुः)

(घ) ननसगगुरुरचिता ..... ।

(वृत्ता/स्वागता)

(ङ) किराते ..... प्रतिनायकोऽस्ति ।

(अर्जुनः/दुर्योधनः)

3. युगमेलनं कुरुत :

5

(क) जगणः	अष्टादशसर्गाः
(ख) पाञ्चाली	15 ।
(ग) गुः श्रीः	55 ।
(घ) तगणः	द्रौपदी
(ङ) किरातार्जुनीयम्	उक्ता

4. सत्यकथनानां समक्षे "आम्" असत्य कथनानां समक्षे "न" इति लिखत :

2×5=10

- (क) चतुर्विंशतिः सर्गाः किरातार्जुनीयमहाकाव्ये सन्ति ।
(ख) गणाः अष्टौ सन्ति ।
(ग) विसर्गान्तो वर्णः दीर्घः भवति ।
(घ) रगणचतुष्टययुक्तं अनुष्टुप्वृत्तमस्ति ।
(ङ) वृत्तरत्नाकरस्य रचनाकारः भारविः वर्तते ।

5. एकवाक्येन उत्तरं लिखत :

2×5=10

- (क) वृत्तरत्नाकरस्य द्वितीयमाध्यामस्य किं नाम ?
(ख) वृत्तरत्नाकरस्य रचनाकारः कः ?
(ग) अर्थगौरवाय प्रसिद्धः कविः कः ?
(घ) किरातार्जुनीये कति सर्गाः सन्ति ?
(ङ) पादस्य लक्षणं किम् ?

6. पाठ्यपुस्तकानुसारेण अधोलिखित केषाञ्चित् पञ्च-छन्दसां लक्षणोदाहरणानि लिखत : $5 \times 5 = 25$
वंशस्थ, इन्द्रवज्रा, मन्दाक्रान्ता, द्रुतविलम्बितं, शिखरणी, उपेन्द्रवज्रा, अनुष्टुप्, आर्या।

7. प्रश्नपत्रे समागतान् श्लोकान् विहाय किरातार्जुनीयग्रन्थस्य द्वितीय सर्गस्य केषाञ्चित् द्वौ श्लोकौ
लिखत। $4 \times 2 = 8$

8. अधोलिखित श्लोकानां द्वौ श्लोकौ ससन्दर्भेण व्याख्यां कुरुत : $6 \times 2 = 12$

(क) यदवोचत वीक्ष्य मानिनी परितः स्नेहमयेन चक्षुषा।

अपि वागधिपस्य दुर्वचं वचनं तद्विदधीत विस्मयन्॥

(ख) मदसिक्तमुखैर्मृगाधिपः कटिभिर्वर्तयते स्वयं हतैः।

लघयन् खलु तेजसा जगन्न महानिच्छति भूमिमन्यतः॥

(ग) सहस्रोपगतः सविस्मयं तपसां सूतिरसूतिरापदाम्।

ददृशे जगती भुजा मुनिः स वपुष्मानिव पुण्यसञ्चयः॥

9. किरातार्जुनीयग्रन्थ द्वितीय सर्गस्य कथासारं लिखत। 10

अथवा

केदारभट्टस्य जीवन-परिचयं लिखत।

10. भारवेरर्थगौरवम् इत्यस्य विवेचनं कुरुत। 10

अथवा

आर्या छन्दसः सभेदोदाहरणसहितानि लक्षणं प्रतिपाद्यताम्।

प्राश्निक कोड क्रं.....

पृष्ठ क्र.-01
प्रश्न पत्र/आदर्श उत्तर

परीक्षा का नाम :- पूर्वमध्यमा / उत्तरमध्यमा, खण्ड-प्रथम / द्वितीय

विषय..... साहित्यम् ..... विषय कोड..... 825 ..... माध्यम..... संस्कृतम्

कुल प्रश्न..... 10

समय - 3 घण्टा

पूर्णांक..... 100

निर्देश

प्रश्न क्रमांक	प्रश्न के लिए अधिकतम अंक
प्र-1	
क	उचित विकल्प चिन्वा लिखत -
ख	भारविः
ग	155
घ	551
ङ	अल्मुक्ता
	पण्य
प्र-2	
क	रिक्त स्थानानि पूर्यतु -
ख	वनेचरः
ग	सूर्यः
घ	धूमः
ङ	वृत्ता
	दुर्मोक्षणः
प्र-3	
क	पुग्ममेलनं कुरुत -
ख	जगणः 151
ग	पाञ्चाली द्रौपदी
घ	गुः श्रीः उक्ता
ङ	तगणः 551
	किया वार्जुनीयम् अष्टादशसर्गाः
प्र-4	
क	सत्यं - असत्यं वा चिनुत -
ख	असत्यम्
ग	सत्यम्
घ	सत्यम्
ङ	असत्यम्
	असत्यम्

